

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře – rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivany Kosové a soudců JUDr. Roberta Ožvalda a Mgr. Pavla Příbyla ve věci

žalobce: [Jméno žalobce], IČ [IČO žalobce]
sídlem [Adresa žalobce]
zastoupený advokátem JUDr. Ivo Danielowitzem
sídlem Smetanova 664, 390 02 Tábor

proti

žalovanému: [Jméno žalovaného], narozený dne [Datum]
bytem [Adresa žalovaného]
zastoupený advokátem JUDr. Vítem Hrnčířkem, LL.M., Ph.D.
sídlem Šrobárova 2002/40, 101 00 Praha 10

o zaplacení 86 658,87 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Táboře ze dne 16. února 2022 č. j. [Anonymizováno]

takto:

Rozsudek soudu I. stupně se zrušuje a věc se mu vrací k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 86 658,87 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7 882,73 Kč a ve výši 9 % ročně z částky 71 727,87 Kč od 11. 6. 2019 do zaplacení a z částky 14 931 Kč od 30. 10. 2018 do zaplacení a náklady řízení v částce 89 285,80 Kč, vše ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku a v téže lhůtě povinnost zaplatit České republice na účet Okresního soudu v Táboře náklady řízení ve výši 1 316,65 Kč.
2. Z odůvodnění napadeného rozsudku plyne, že žalobce učinil předmětem řízení nedoplatek ceny díla - rekonstrukce bytové jednotky žalovaného. Žalovaný se žalobou nesouhlasil s tvrzením, že cena díla byla sjednána dle rozpočtu částkou 377 576,34 Kč včetně DPH, a že již uhradil částku 404 383,13 Kč. Kromě toho namítl, že dílo bylo provedeno nekvalitně. V řízení proto uplatnil nárok na zaplacení náhrady škody ve výši 195 000 Kč, na přiměřenou slevu z ceny díla ve výši 52 600 Kč a na zaplacení nákladů na vypracování znaleckého posouzení vad díla ve výši 4 598 Kč. Po provedeném dokazování soud I. stupně uzavřel, že způsob určení ceny díla, jaký si strany sjednaly, není dostatečně určitý (cena měla být účtována po provedení díla podle skutečně provedených prací a ceny použitého materiálu). V důsledku toho shledal smlouvu o dílo neplatnou a nárok žalobce posuzoval v režimu bezdůvodného obohacení, jímž je obvyklá cena provedených prací a dodaného materiálu. Za tím účelem nechal vypracovat znalecký posudek znalcem ing. Hoškem, který stanovil obvyklou cenu díla (nikoliv cenu prací a materiálu) částkou 561 700 Kč včetně DPH za situace, kdy účastníci neměli žádnou projektovou dokumentaci a za situace, kdy soupis prací a materiálu sestavený žalobcem vykazoval řadu nepřesných a nepřezkoumatelných položek, což znalci bránilo v tom, aby soupis porovnal se skutečným stavem. Proto vyšel z metodiky systému rychlého rozpočtování RYRO 2018 a pro bourací práce

použil ceník ÚRS 801-3 budovy a haly. S ohledem na absenci projektové dokumentace shledal soud I. stupně postup znalce správným a znalecký posudek vyhodnotil jako věrohodný bez nutnosti zadávat revizní znalecký posudek. Za důvodnou nepovažoval námitku žalovaného, že znalecký posudek neodráží vady díla s tím, že kvalita díla by se neprojevila ani v případě, že by se znalec od zadání neodchýlil. Dle výsledku dokazování tedy soud I. stupně považoval nárok žalobce za důvodný. Nároky žalovaného byly uplatněny podáním doručeným soudem dne 20. 7. 2020, a žalobce byl vyzván k jejich úhradě výzvami ze dne 25. 1. 2022. Výzva byla žalobci doručena dne 27. 1. 2022 a podáním doručeným žalobci dne 15. 2. 2022 provedl žalovaný úkon jednostranného započtení proti pohledávce žalobce až do výše částky uplatněné žalobou. Protože nároky žalovaného mohly vzniknout až po zahájení rekonstrukce (počátek března 2018) a u soudu byly uplatněny dne 20. 7. 2020, nemůžou být promlčeny, jak namítal žalobce. Pohledávky žalobce však nejsou způsobilé k započtení, jelikož jsou dle výkladových pravidel Nejvyššího soudu nejisté a neurčité. Náklady vynaložené na znalecké posouzení jsou příslušenstvím nároku na náhradu škody, takže by mohly být přiznány jen v případě úspěšnosti hlavního nároku. O nákladech řízení bylo rozhodnuto dle úspěchu ve věci dle § 142 odst. 1 o. s. ř.

3. Proti tomuto rozsudku podal odvolání žalovaný. Namítl, že znalecký posudek Ing. Hoška nemůže obstát. Žalovaný již v řízení před soudem I. stupně s jeho závěry nesouhlasil s ohledem na metodiku, kterou znalec pro ocenění použil. Soustava RYRO je nová, samostatná část Cenové soustavy ÚRS, určená pro snadné a rychlé oceňování výstavby budov. Jedná se o agregované položky, pomocí kterých lze v přípravné fázi výstavby bez zbytečných složitostí velice rychle ocenit pozemní stavbu, a to jak bytovou, tak i nebytovou. Jedná se tedy o nástroj, který by měl být použit v přípravné fázi stavby pro zjištění pravděpodobné výše nákladů stavby při co největším zjednodušení a tím pádem i rychlosti provedení takového ocenění. Tento nástroj je naprosto nevhodný pro použití ocenění skutečně provedeného díla. Znalec navíc nesplnil zadání soudu, tedy neurčil cenu dodaného materiálu a prací provedených při rekonstrukci bytové jednotky. Soud I. stupně znalecký posudek akceptoval v rozporu s judikaturou, dle níž je třeba při určení náhrady v podobě bezdůvodného obohacení vždy zohlednit kvalitu díla, jeho vady a nedodělky (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 5550/2017, 33 Cdo 1568/2014, sp. zn. 28 Cdo 1060/2017). Soud I. stupně také nezohlednil ve vztahu k celkové ceně díla skutečnost, že žalovaný subdodavatelům žalobce platil bez DPH. Protože znalec určil částku včetně DPH, bylo by na místě DPH odečíst a porovnat s tím, co bylo žalovaným uhrazeno. Vypočtený rozdíl včetně DPH by představoval částku 72 396,41 Kč, což je částka nižší, než žalobce žaluje. Ze znaleckého posudku také nelze seznat, jak byly ohodnoceny výkony a práce, které žalovaný již uhradil, ať již žalobci nebo jeho subdodavatelům a co zůstává dlužen. Další výhrady žalovaného směřovaly k absenci posouzení vztahu žalobce a žalovaného jako vztahu podnikatele a spotřebitele. Má za to, že žalobce jako podnikatel měl žalovanému předem srozumitelně a úplně sdělit cenu díla. To žalobce učinil dne 23. 1. 2018, kdy žalovanému zaslal rozpočet, na jehož základě byla uzavřena smlouva o dílo. Soud při výkladu smlouvy o dílo pominul spotřebitelský charakter smlouvy a dospěl k nesprávnému závěru o neplatnosti smlouvy o dílo. Navíc i v případě neplatnosti smlouvy je nutno přihlížet k ochraně spotřebitele. Nelze připustit, aby podnikatel, který vypracuje konečný písemný rozpočet a který spotřebitel považuje za závazný, následně žádal o mnoho víc s argumentací, že smlouva je neplatná jen proto, že došlo ke změně počtu zásuvek a k několika málo dalším dílčím změnám. Zvýšení ceny, které požaduje žalobce, je nepřezkoumatelné a s ohledem na určení ceny rozpočtem je i nemožné. Cena dle žalovaného byla stanovena rozpočtem, který rozhodně nebyl orientačním vodítkem pro další rozhodování žalovaného o rozsahu rekonstrukce, což z dokazování nevyplývalo. Byl to žalobce, který teprve po provedení díla začal rozpočet zpochybňovat, protože jinak by mu vyšší částka nemohla být přiznána. Verzi žalobce nepotvrdil svědek [Příjmení] a nelze argumentovat zprávou manželky žalovaného ze dne 29. 11. 2017, v níž byl nástin požadavků žalovaného, protože rozpočet byl žalovanému zaslán až dne 23. 1. 2018. Po vypracování rozpočtu již k žádné zásadní změně nedošlo, a zjištění učiněná znalce by měla jít k tíži žalobce. Předmětem schůzky z 22. 2. 2018 bylo podrobné projití celého

bytu spolu s rozpočtem a vzájemné ujistění se provedené mezi žalobcem a žalovaným, zda si oba představují sjednaný předmět díla stejně a dále upřesnění umístění zásuvek, vypínačů na místě samém. Proto byl přítomen i svědek [Příjmení], který dle své výpovědi neslyšel, že by se účastníci bavili o ceně díla. Navýšení prvků instalace znamenalo navýšení ceny, což žalovaný akceptoval. Na jiné navýšení ceny nebyl žalovaný upozorněn, a tak je nutno vycházet z rozpočtu, který žalovaný od počátku vnímal jako závazný. Nedostatky v evidenci žalobce byly nahrazeny znaleckým posudkem, který byl proveden na základě soupisu prací vytvořeného žalobcem, ovšem neodsouhlaseného žalovaným. Žalovaný měl k posudku výhrady, a pokud soud I. stupně uvádí, že nenavrhl revizní posudek, pak to není žalovaný, na kterém leží břemeno tvrzení a důkazní. Ani obrana žalovaného nebyla soudem I. stupně správně posouzena. Není možné řádně uplatněnou pohledávku vyloučit z projednání jen proto, že ji druhý účastník účelově a neurčitě popře. K pohledávkám žalovaného není zapotřebí provedení rozsáhlého dokazování, neboť vadami se měl soud ve smyslu citované judikatury v rámci ocenění zabývat a nárok na náhradu škody v podobě ušlého nájemného vzniklého prodlením žalobce s provedením díla nevyžaduje složitější dokazování. Nadto nároky žalovaného mají původ ve stejném smluvním vztahu, které byly uplatněny na počátku řízení. Ze všech uvedených důvodů žalovaný navrhl, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc vrácena soudu I. stupně k dalšímu řízení, případně aby byl změně a žaloba zamítnuta.

4. Žalobce navrhl potvrzení napadeného rozsudku. Poukázal na to, že žalovaný je podnikatelem, který pronajímá vlastní byty v České republice a zároveň se živí jako podnikatel v Austrálii, a že neprokázal, že smlouvu se žalobcem uzavřel mimo rámec své podnikatelské činnosti. I kdyby vystupoval jako spotřebitel, nedošlo k žádnému porušení konkrétních ustanovení zákona. Výhrady ke znaleckému posudku nejsou důvodné, neboť z posudku i vyjádření znalce plyne, že ocenění nákladů na rekonstrukci bytu žalovaného bylo zpracováno přiléhavě s přihlédnutím k rozsahu rekonstrukce. Polemika žalovaného s uplatněním či neuplatněním DPH je vnitřně rozporná a nepravdivá. Systém placení bez DPH navrhl žalovaný (e-mail manželky žalovaného z 13. 2. 2018) za účelem snížení ceny, čemuž žalobce vyhověl u fakturace živnostníků, kteří nejsou plátcí DPH. Tvrzení žalovaného, že ke stanovení ceny díla došlo rozpočtem z 23. 1. 2018, bylo vyvráceno provedenými důkazy. Tento předběžný rozpočet nebyl žalovaným schválen, nebyla vyhotovena písemná smlouva o dílo, účastníci se též ústně na ničem konkrétním nedohodli. Konkrétní rozsah rekonstrukce včetně způsobu určení ceny byl stanoven dohodou žalobce s žalovaným při určení stavebních prací v bytě žalovaného dne 22. 2. 2018. Ve svém vyjádření žalobce specifikoval, v jakém rozsahu se požadavek žalovaného změnil. Z jeho podání plyne, že nešlo o několik málo dílčích změn, nýbrž o zásadní změny co do objemu, a co do rozsahu. Rovněž i obrana žalovaného byla správně posouzena, proto navrhl potvrzení rozsudku v celém jeho rozsahu.
5. Odvolání bylo podáno včas k tomu oprávněnou osobou a je přípustné. Odvolací soud proto napadený rozsudek dle § 212 věty první o. s. ř. přezkoumal a poté dospěl k závěru, že ho nelze potvrdit ani změnit.
6. Mezi účastníky bylo především sporné to, zda mezi nimi byla uzavřena řádná smlouva o dílo, jejíž podstatnou částí je cena díla. Z hlediska skutkového soud I. stupně vyšel z toho, že účastníci mezi sebou sjednali, že cena díla bude žalovanému účtována po provedení díla podle skutečně provedených prací a ceny použitého materiálu. Lze souhlasit se soudem I. stupně, že takovýto způsob určení ceny díla není, z hlediska ustanovení § 2586 o. z., dostatečně určitý, jak také plyne z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 6. 2006 sp. zn. 32 Odo 983/2004 (citováno v napadeném rozsudku), dle něhož za dostatečně určitý způsob určení ceny díla nelze považovat ujednání, že cena bude určena vyúčtováním vlastních výkonů zhotovitele a provedených subdodávek, když zejména ujednání o možnosti účtovat vlastní úkony nijak zhotovitele nelimituje.
7. Žalovaný v průběhu řízení namítal, že cena díla byla určena rozpočtem zpracovaným žalobcem dne 22. 1. 2018 a na tomto tvrzení setrval i v odvolacím řízení. Soud I. stupně tvrzený rozpočet

po vyhodnocení provedených důkazů považoval za předběžný, určený k dalšímu jednání účastníků o rozsahu díla. Tento závěr soud I. stupně řádně odůvodnil, a protože je důkazně podložený, odvolací soud se s ním i přes odvolací námitky ztotožňuje. Předně je třeba zdůraznit, že z žádného důkazu neplyne, že by byl předmětný rozpočet žalovaným odsouhlasen či schválen, respektive z ničeho neplyne, že by se právě cena uvedená v rozpočtu stala mezi účastníky závaznou ve smyslu tvrzení žalovaného. Skutečnost, že cena v rozpočtu nebyla definitivní, plyne z emailu žalobce ze dne 23. 1. 2018, v němž zmiňuje, že je počítáno se standardními cenami a v případě, že si žalovaný vybere nadstandardní materiál, musí se to odrazit v ceně. Uvedené tedy svědčí o tom, že účastníci v té době ještě neměli dořešeny všechny podrobnosti, jak o nich hovořila v emailu ze dne 29. 11. 2017 manželka žalovaného. V něm žádala žalobce (prostřednictvím jeho manželky) o rozpočet s tím, že „pak se dohodnem na podrobnostech“. O rozpočet žádala, jak plyne z obsahu emailu, také proto, že v závislosti na ceně uvažovali se žalovaným o provedení např. výměny topení a některé práce teprve potřebovali se žalobcem probrat (balkon). Uvedené nepochybně svědčí o správnosti závěru soudu I. stupně, že rozpočet měl být orientačním vodítkem pro další rozhodování žalovaného o rozsahu rekonstrukčních prací a nikoliv konečnou a pro oba účastníky závaznou cenou díla. Jeho správnost umocňuje průběh schůzky dne 22. 2. 2018, při níž byly za účasti žalovaného dojednávány ony podrobnosti a žalovaným vzneseny jiné požadavky, než ty které byly obsahem soupisu prací neboli rozpočtu. Navýšení objemu prací oproti rozpočtu potvrdil i znalec Hošek a svědek [Příjmení], který se spolu se žalobcem zúčastnil uvedené schůzky a který potvrdil, že žalovaný požadoval změny oproti rozpočtu nejen u elektroinstalace a že žalobce hovořil o nutnosti navýšení ceny oproti rozpočtu s ohledem na požadavky žalovaného a že na navýšení ceny za elektroinstalaci žalovaného upozorňoval i svědek. Shodně se žalobcem svědek zmínil např. plovoucí podlahy v celém bytě a i v místnostech, kde byly parkety, které měly být původně jen zbroušeny a nalakovány, žalobce pak např. vybourání části zdi u balkonových dveří či kompletní demontáž a vybourání betonových podlah v předsíni a v kuchyni, s čímž nebylo původně vůbec v rozpočtu počítáno. Evidentně nešlo jen o drobné změny (počet zásuvek, kabelů), jak tvrdí žalovaný ve svém odvolání, navíc je toto jeho tvrzení v rozporu i se zjištěními znalce na místě samém. Nutnost změny ceny díla (v závislosti na změnách rozsahu díla) oproti rozpočtu žalovaný podle výpovědi svědka [Příjmení] akceptoval, ovšem mezi stranami již k žádnému ujednání o jiné konkrétní ceně nedošlo a soud I. stupně vyšel z dohody účastníků, že cena díla bude nakonec určena až konečnou cenou práce a použitého materiálu s tím, že potřeba provedení dalších prací měla být mezi účastníky konzultována během provádění díla.

8. Jestliže cena díla nebyla určena rozpočtem a jestliže dohoda účastníků není dostatečně určitým ujednáním o ceně, která je podstatnou náležitostí smlouvy o dílo (viz odstavec 6. tohoto usnesení), jde o právní jednání jen zdánlivé - po právu neexistující a vztah mezi účastníky je nutno posoudit dle zásad o vydání bezdůvodného obohacení (srovnej usnesení NS ze dne 21. 4. 2021 sp. zn. 33 Cdo 101/2020), jak správně uzavřel soud I. stupně. Z hlediska práva na vydání bezdůvodného obohacení vzniklého plněním dle neplatné, zdánlivé či zrušené smlouvy svědčí aktivní a pasivní věcná legitimace zásadně pouze smluvním stranám (srovnej rozsudek NS ze dne 4. 6. 2019 sp. zn. 28 Cdo 694/2019). V řízení bylo prokázáno, že od počátku probíhala jednání o uzavření smlouvy mezi žalobcem a žalovaným, a proto je dána aktivní legitimace žalobce, bez ohledu na to, že třetí osoby, které se na provedení díla podílely, fakturovaly práce a materiál přímo žalovanému nikoliv prostřednictvím žalobce a dána je i pasivní legitimace žalovaného, která nebyla nijak zpochybňována. Není tedy správný názor žalobce, že ve vztahu k žalovanému není odpovědný za činnost těchto třetích osob a ani názor soudu I. stupně, že rozhodující pro aktivní legitimaci žalobce je, že jen jemu nebyly fakturované částky uhrazeny. Přesto ale správně znalci uložil, aby ocenil všechny rekonstrukční práce a materiál (tedy i práce a materiál třetích osob) za účelem zjištění, zda a v jakém rozsahu se žalovaný na úkor žalobce obohatil. Správný je pak názor soudu I. stupně, že v režimu bezdůvodného obohacení se neuplatní zákonná ustanovení na ochranu spotřebitele, která dopadají na situaci, kdy smlouva byla mezi

podnikatelem a spotřebitelem uzavřena, nikoliv na situaci, kdy na podkladě hodnocení provedených důkazů soud uzavřel, že k uzavření smlouvy mezi účastníky vůbec nedošlo, jako je tomu v projednávané věci. Jestliže k uzavření smlouvy o dílo mezi stranami tohoto sporu nedošlo, není vůbec důležité, že žalovaný dle svého tvrzení vystupoval jako spotřebitel a na jednání či písemnou komunikaci, která mezi účastníky při sjednávání obsahu smlouvy probíhala, tudíž není důvod aplikovat příslušná ustanovení na ochranu spotřebitele.

9. V režimu bezdůvodného obohacení žalobci náleží peněžitá částka, která odpovídá jeho skutečnému majetkovému prospěchu. Hodnotu takového prospěchu představuje cena, kterou by v daném místě a čase musel obohacený na nabytí daného srovnatelného plnění vynaložit (srovnej např. usnesení NS ze dne 11. 2. 2014). Správně proto soud I. stupně zadal vypracování znaleckého posudku, neboť jde o odbornou otázku. Znalec se souhlasem soudu (oproti původnímu úkolu určit hodnotu prací a materiálu) stanovil obvyklou cenu provedeného díla. Vyšel přitom z metodiky rychlého rozpočtování RYRO 2018 a za použití agregovaných položek stavebních prací zahrnujících vždy jednotlivé položky práce a materiálu potřebné ke konkrétní činnosti. Protože sborník RYRO neobsahuje bourací ceny, byly jejich ceny stanoveny podle ceníku ÚRS 801-3 Budovy a haly-bourání konstrukcí. Jakkoli žalovaný znalcem zvolenou metodiku zpochybňoval a nadále zpochybňuje, je ze znaleckého posudku patrné, že jiný způsob určení ceny nebyl v projednávané věci možný a z jakých důvodů. Znalec opakovaně k námitkám žalovaného zdůraznil, že pro použití jiné metodiky neměl dostatečné a odpovídající podklady, neboť nebyla doložena žádná projektová dokumentace a soupisy prací a materiálu byly nepřesné a na místě samém nepřezkoumatelné. V písemném posudku znalec v bodě 2.1. uvedl, že měl k dispozici 2 rozpočtové materiály (soupis z 22. 1. 2018 a soupis označený jako skutečnost), které byly vyhotoveny klasickými rozpočtovými položkami v agregované podobě s cenami za obvyklou měrnou jednotku. Znalec nebyl schopen ocenit soupis dodaného materiálu, neboť značná část je součástí tzv. zakrytých konstrukcí, ke kterým dnes už není přístup, není možná kontrola a značná část položek je neidentifikovatelná. U použitého materiálu chybí konkrétních rozměry, uvedení tloušťky a u některého materiálu není ani zřejmé, o jaký se jedná. Pro tyto značné a zásadní nedostatky podkladového materiálu (které znalec ještě rozvedl ve své výpovědi před soudem) znalec uvedl, že provede ocenění stavebních prací cenou v místě a čase obvyklou pomocí agregovaných položek s tím, že ocenění THU nelze pro rekonstrukční práce použít, stejně jako položkový rozpočet při naprosté absenci projektové dokumentace. V každém případě jde podle znalce o určení ceny obvyklé, protože uvedeným způsobem se postupuje v obdobných sporech, nikoliv určení ceny, jakou by měla průměrná rekonstrukce prováděná průměrným zhotovitelem, jak namítl žalovaný. Za dané situace odvolací soud shodně se soudem I. stupně považuje znalecký posudek znalce Hoška za dostatečný podklad pro závěr o výši bezdůvodného obohacení, když dosud provedené důkazy podklad pro určení jiné výše nedávají. Znalec si svůj závěr o výši obvyklé ceny, jakož i jím použitou metodu obhájí, na svém závěru setrval i přes námitky žalovaného, který se v podstatě jen omezil na kritiku znalcem zvolené metody, sám však neuvedl, jak by mělo být při ocenění rekonstrukce za popsaného skutkového stavu postupováno.
10. Soud I. stupně ale pochybil, pokud se odmítl zabývat tvrzením žalovaného, že provedené dílo bylo provedeno nekvalitně. Dle konstantní judikatury Nejvyššího soudu není v režimu bezdůvodného obohacení podstatné, zda žalovanému vznikl zákonný nárok z titulu odpovědnosti žalobce za vady díla, nýbrž je nutné přihlížet ke všem vadám (ve smyslu nedostatků), které snižují hodnotu provedených prací (kromě v odvolání citovaných rozhodnutí srovnej také např. rozsudek ze dne 29. 11. 2016 32 Cdo 2437/2015 nebo usnesení ze dne 27. 8. 2014 sp. zn. 28 Cdo 1448/2015). Námitky žalovaného v tomto směru jsou důvodné, a protože se tvrzenou vadností soud I. stupně nezabýval, je jeho závěr o výši majetkového prospěchu žalovaného zatím předčasný. Jde přitom nejen o vady rekonstrukčních prací, které dle tvrzení žalovaného dosud nebyly odstraněny, ale i o vady, které žalovaný již sám odstranil.

11. Nároky žalovaného, jež vznesl na svou obranu, soud I. stupně shledal nepromlčenými, a protože tento závěr nebyl účastníky zpochybněn, může odvolací soud odkázat na odůvodnění napadeného rozsudku v tomto směru, k němuž není zapotřebí nic dodávat. Dále se soud I. stupně zabýval tím, zda jsou žalovaným uplatněné pohledávky způsobilé k započtení. Vyšel z výkladových pravidel k ustanovení § 1987 odst. 2 o. z., která plynou z rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 9. 2020 sp. zn. 31 Cdo 684/2020. Z citovaného rozsudku plyne, že pohledávka není jistá a určitá a tudíž způsobilá k započtení, jeví-li se jako objektivně sporná, tj. má-li žalobce proti této pohledávce relevantní věcné argumenty a vyžaduje-li zjištění (prokázání) této pohledávky co do důvodu a nebo výše rozsáhlejší či složitější dokazování, jež by vedlo k neúměrnému prodloužení řízení o žalobou uplatněné pohledávce. V úvahu je přitom třeba vzít i stav řízení, kdy byla pohledávka vznesena. Z odůvodnění napadeného rozsudku v odstavci 25., který se týká nároku na zaplacení ušlého zisku ve výši 195 000 Kč, a na který odvolací soud odkazuje, je zřejmé, že žalobce proti pohledávce vznesl řadu věcných námitek, jejichž posouzení a objasnění by si vyžádalo obsáhlejší i složitější dokazování, což by nepochybně již vedlo k neúměrnému prodloužení sporu (viz odstavec 27. napadeného rozsudku). Závěr soudu I. stupně, že tato pohledávka je nejistá a neurčitá, ještě umocňuje skutečnost, že žalovaný svou pohledávku uplatnil k započtení (poté, co doložil její splatnost) až dne 15. 2. 2022, kdy řízení o pohledávce žalobce bylo již v konečné fázi. Dne 16. 2. 2022 se konalo jednání, při němž soud I. stupně zamítl další návrhy na doplnění dokazování, bylo přistoupeno k závěrečným návrhům a byl vyhlášen rozsudek.
12. Další nárok žalovaného na přiměřenou slevu z ceny díla ve výši 52 600 Kč (z důvodu vady obložení koupelny) však již nelze považovat za pohledávku nejistou a neurčitou, jelikož jak bylo výše uvedeno, bylo povinností soudu se v rámci ocenění majetkového prospěchu žalovaného zabývat kvalitou provedení díla, tedy všemi žalovaným tvrzenými vadami. S posouzením kvality díla souvisí jako příslušenství nárok žalovaného na zaplacení nákladů vynaložených na zjištění vad díla v částce 4 580 Kč, který proto také zatím nelze odmítnout.
13. Za logickou považuje odvolací soud námitku žalovaného o dopadu účtování prací a materiálu žalobcem s DPH a subdodavatelé bez DPH na výši bezdůvodného obohacení. Pakliže cena zjištěná znalcem, která zohledňuje všechny rekonstrukční práce a materiál (tedy žalobce i subdodavatelů), je včetně DPH, je pro konečný výsledek (pro určení výše skutečného majetkového prospěchu) nutno v případě subdodavatelů, kteří neúčtovali DPH, uvažovat s fakturovanými (a zároveň zaplacenými) částkami včetně DPH. Všechny platby včetně DPH pak budou představovat částku, kterou teprve lze porovnat s cenou zjištěnou znalcem (poté, kdy bude zohledněna i kvalita díla) a určit případnou výši bezdůvodného obohacení.
14. Z důvodu chybějících skutkových a právních závěrů stran shora uvedeného je napadený rozsudek pro nedostatek důvodů nepřezkoumatelný a jako takový musel být dle § 219a odst. 1 písm. b) o. s. ř. zrušen a věc vrácena soudu I. stupně k dalšímu řízení dle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř.
15. V jeho průběhu bude soud I. stupně vázán dle § 226 odst. 1 o. s. ř. právním názorem soudu odvolacího a v novém rozhodnutí rozhodne o nákladech řízení před soudy obou stupňů.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Tábor 22. července 2022

JUDr. Ivana Kosová
předsedkyně senátu